

**„ROBOTCHYJ NAROD“
(THE WORKING PEOPLE)**

The official organ of the Ukrainian Social Democratic Party, Affiliated with the S. D. Party of Canada.

THE ONLY UKRAINIAN SOCIALIST PAPER IN NORTH AMERICA
Published weekly by
THE EXECUTIVE COMMITTEE OF THE U. S. D. P. OF CANADA
Pritchard & McGregor Winnipeg, Man.
Subscription \$2.00 a year.

ЧИТАЙТЕ! ЧИТАЙТЕ!

„Робочий Народ“ — одинокі соціал-демократичні часописи для цілої Америки; она одна дає те знання яке повинен мати кожний працюючий класово свідомий чоловік. Хочеш знати, як здобути кращий лад на освіті, то читай все „Робочий Народ“

„Робочий Народ“ коштує на рік лиш два долари а адреса до него є:

“ROBOTCHYJ NAROD”
Box 3658 (Sta. B.) Winnipeg Man.

Не слухайте їх.

Не слухайте сего що говорять вам соціалісти про причини ваших влиднів, безробіття, економічних криз, воєнних катастроф і пр., то про се, немовби то ви робітники все те зло могли спинити і завести кращий порядок у світі.

Вас давить тепер страшна нужда, бо ви не маєте роботи і тому не маєте гроша на прожиток; ви терпите тепер холод і голод більше чим колинебудь вам доводило ся терпіти; ваші діти по улицах великих міст шмають окрешив хліба в смітниках; вас виганяють з неаплачених мепьян і ви, з жінками і дітьми, шукате захисту в „добрях людей“ або в публичних приютах, а ні, то за-мераєте на уллицях. Богато з вас доведених до крайности кіпчить з своїм нужденим життям.

Нема в сім нічого дивного. Сегі криза. Ваші пани „працодавці“ не можуть наражати ся на втрати задля марного вашого життя. Зрозумійте се, коли інтереси ваших панів не приносять совсім або дуже мало виску, они не можуть їх продовжати. Мене криза, тоді получає... вашим панам. Впрочім, на все божа воля. Чи вам в церкві про се наговорили?... Можете прочитати собі газети ви-давані за гроші ваших панів-капіталістів, там се найде-те. Можете їх дістати за дуже назьку плату або й даром.

Тільки не слухайте соціалістів! Вистерігайте ся їх! Они вас вводять на бездорожа. Они заставляють вас думати і тим баламутять ваш „спокійний розум“. Говорять вам, що все вам жие ся тому, що несправедливий лад заредований у світі; що се так не повинно бути аби оден тяжко працював і жив в нужді та голоді, а другий щоб нічо не робив і за те жив в роскошах. Віда, кажуть они, в тім, що богачтва — фабрики, копальні, жеміниці, великі простори землі і пр. — які потрібні є всім людям, не є власністю всіх людей, лише горстки богачів, котрі всякими хитрими зловдійськими способами загарбали сі богачтва у свої руки. Они вас вчать, що ви могли би се все забрати назад у свої руки і тоді не терпіли бысте нужди, бо самі перед собою не заминали би фабрик, копалень чи складів зі всякими продуктами. Говорять вам, що й тепер у ваших панів є на складах достатком всякого добра, що стало бо його на дово всім людям, та що сего добра ви сами їм там накладали.

Лиш ви... не слухайте їх...
Соціалісти вас вчать що би ви не вибирали послі і інших представителів з проміж панів-капіталістів або їх наганячів, бо они опісля ухваляють закони на вашу некористь, ухваляють податки на війсьва, воєнні флоти і інші їм, а не вам, потрібні діли. Соціалісти говорили і кажуть вам, що війна є нічим іншим, як лише злочинною грою ваших панів-капіталістів і їх зваряддя парів, королів та військової банди, ремеслом котрої є мордоване людів.

Лиш ви... не слухайте їх...
Соціалісти домагають ся охорони ваших інтересів, скасованя прав, які позволяють на приватне посідає підприємств і інституцій необхідних для всіх людей. Они кричать, щоб спинити сю „благодіную“ війну і заохочувати ся долею гинучих в нужді і голоду зруйнованих соток мільонів людів...
Они звуть і вас з собою до борба в ваших гнобителями.

Лиш ви... не слухайте їх...
Будете скорше в царстві під землі!...

Соціалізм а наша свобода.

Свобода для соціалізму не є лише сентиментом. Не є она лиш патріотичним ентузіазмом.

Свобода для соціалізму, є такий стан людської екзистенції в якому люди є свобідні від гнету штучних условий, які вжують нашу індивідуальну свободу, наші індивідуальні змагання і наше становище в суспільних справах.

Соціалізм говорять, що всякий чоловік мусить думати про своє істнованє і, що обставини, від яких його ці думки є зависимі, мають великий, рішучий вплив на

його діле жите, так, що конеквентно, він не може бути свобідний поки не буде мати свобідного доступу до цих думок.
Економічна свобода є основною частиною людської свободи.

Наємна неволя є такоюж самою як паньщизняна або подільняна неволя.

Наємний невільник є таким самим рабом як паньщизняний невільник, без огляду на добрі чи лихі услія. Він є зависимий від підприємця і се іменно й є те, що огановить невільницьку зависимість.

Колі робітник має добру роботу, він не має забезпеченя, що він буде її мати на стало навіть тоді, коли він якнайлучше виконує свою працю.

Він є завжди зависимий від чоловіка або від інтересу, котрий його наймив на роботу.

„Чоловік котрий не має жадного маєтку“ — говорить проф. Камонс — „є невільником коли є роботи достатком, а улличником-волоцюкою, коли роботи їдуть слабо“.

Се є факт, який робітник мусить зрозуміти. Єсла він раз провіре і побачить се ясно, то проче не буде вже так трудним до розважкя.

Що остає ся робітникови?

Подавляюча більшість робітників одержує за свою працю лиш стільки, що остає їм на піддержку їх жите, хіба случайно трохи більше; тому она ніколи не можуть заощадити тільки гроша, щоб мочи на нинішню скалю з всіма модерними методами підприняти роботу на власну руку.

Тож дальше, се є рішучо фізичною неможливістю для кожного робітника стати властителем фабрики, повяз мусить хтось бути в фабриці, щоби працювати при машинах. З того сїдує ясно, що для більшости робітників, улівє зависимости остає ся тревалим, спадковим правом. Перший раз в нашій історії маємо отсе устале-ну дідичну робітничу клясу. Заразом із сим, маємо стало з нами також капіталістичну клясу.

Гилквіт.

3 думок соціаліста.

Переслідують патріотів. У нижнім Новгороді мучить ся жертва австрійсько-католицько-українського патріотизму митрополит Шеп-

тицький — аскет, політик і економіст. А в Грраду тисяча вісімсот палицько-православно-московських патріотів очидає над собою суду і

Дмитро Макагон.

Безвірок.

Рано о сеїм годані зайшов до школи Карло Даскалюк.

— Що ж ви мені доброго скажете? — поспіавав його учитель.

— Ей, яке там добро, пане! Ви виділи щоби мужика добро тримало ся? Адіть, десь вчера вечер вибг мій Стефан на вулицю, а Сидорів пєс уврав ся чи як, досить що сқочив на нього, звалив його до землі і геть мені перепудив хлопця.

— Покусав?

— Та покусати не покусав, але перепудив дитину. Цілу ніч зривав ся з постелі.

— Хлопцє слабій?

— Ні, Богу дякувати, здоровия. Встав рано, наів ся і хотів іти до школи. Та я не пускаю. Бою ся сеїм страх залашити.

— Що ж ви гадаєте робити?

— Та піду з ним до Маморниці. Щоби баба відмовила. Зляє йому над головою о-лово і страх віджене. Тому то я до вас прийшов, щоби се туті пустили мені хлопця на гжидень. Треба через сім днів ходити до Маморниці, бо на страх аж сім разів авиваєть ся олову.

— І ви вірите, що те хлопцєви поможе?

— І ви не вірите?

— Перво, що ні! Мудрі люди вже давно перестали вірити в бабєські забобони.

— То я в вас дурний?

— Не бануйте, але на таке виходить. Коли-б ви повела дитину до лкара, се вже щось иншого. Але якась там баба? Що вона хлопцєви поможе? Не викада часу та грошій?

— Ей, ладіть се, пане — обурював ся Карло, — най вже мудрі пани возять свої діти до докторів, а нам, мужикам, і баби вистарчуть! Як сқоче те, той подайте

мене на кару, бо я таки не пущу хлопця цілий гжидень до школи. Я мущу ратувати дитину!

— А леж чоловіче, там його не вратуйте!

— Чи поратую, чи ні, — я не знав, що я такий безвірок...
Ще тої самої днини дічалю ся ціле се-до про безвірство свого учителя. А вже найбільше заняли ся учителяем сільські ба-би.

— Ви чули, кумонько, який безвірок наш учитель?

— Ой, чула, чула!

— Та він кажуть і в Бога не вірує.

— Та вєж!

— І святих васує...
А то раз чоловік і рахуєть ся вчений!

— Не буде, кумо добра з наших дїтгай, коли їх такий безвірок буде вчать.

— Ой, не буде...
Мульататулі.

Орніс.

Мій приятель Орніс по смерті жінки, щоби упокоїти свої тернія, купив собі птаха.

Колі-б прийшлося мені мірити його біль (який сирачивила смерть його подру-ги) після часа птаць, то мущу признасти, що він був дуже засумований. Бо число його птиць було не аби-яке. Буль в нього забляки з очима і сліпі забляки, канарки чорні, зелені, жовті і пестрі. Сім років голубів. Відтак папузи, синьгүри, ворони, со-роки, пави, жури, кури, индикки, качки, гуси, коростелі, фазани, шпаки, отрусі... і ще инші... За богато, щоби їх всіх висчисли-ти — як раз тільки, що національних ге-роїв в шкільних підручниках.

Як він прийшов до такої збірки, не знаю, і впрочім се не має значія для і-сторії, яку хочу оповісти.

Одного ранка прийшов він до мене і розповів, що мусить виїздити та що його неприсутність-забере більше часу.

„Любий приятелю!“ — сказав — „звер-таюсь до Вашої признани! Я маю відїздити й не знаю, як почати...“

„Що-ж, купите білет на стації...“

„Ні, не се! Не знаю, що маю зробити зі своїми птицями!“

„Колі їх возьмете з собою? — запримітив я.

„Ні, не можна, задля видатків. А впро-чим Ліві сидять на яйцях...“

Ліві звав ся молодий канарок, який вєспівував „Ах“ на всі лади.

„Добре, так лишіть птиці дома“.

„Видно, що ви ніколи не були женати, що ви ніколи не тримали птиць! Ляшити дома... то легко сказати! Але хто має пі-клубатись моїм зєвїрятками, як я відїду? Хто має розказувати їм байки, свистати, годувати, чистити?“

„А так, о се розходить ся! І ваш зво-рот до моєї признани...“

„Так, о се ходить! Я хотів вас про-сити, щоби ви на час моєї неприсутности переняли стараня о мої птвчки!“

„А леж в мене тільки роботи!“

„Відлежіть на північце! Мої птиці...“

„Мій батько хорів...“

„Що се має до діла з таттям? Мої пти-ці...“

„Мої діти занедужали на кір!“

„Треба їх тепло тримати! Мої птиці...“

„Я в великих клопотах...“

„Упорядкуєтьє північш... Мої пти-ці...“

„Дорогий Орніс, я нерозумію ся на птицях!“

„Я? Ааа... то що чьшого. Добре, що ви мені скавали. Треба мені оглянутись за кимсь иньшим, кому міг-би я повірити в своїх любимців.“

І вкінці ливив мене Орніс в супокою тому, „що я совсім не розуміюсь на пти-цях“

І тепер питаю я, що опонуєє людей до того, що вони „тримають“ діти?

Коханому Орнісови сїдує про недугу могого батька... й про мої пекучі справи, про недугу моїх дїтгай і клопоти, з якими приходять ся мені боротись. Нічо він не признавав... аж до хвїлі, як я йому сказав що совсім не розуміюсь на птицях!
То була причана! На таке поясненє він пофнуз своє прошенє!

„Някого понятя про птиці! О! чя мігби він допустити, щоби з його канарка-ми обходитясь як з воронами, а з його со-роками, я з индиками? Чяж мігби він по-ляшити на мою несвїдомість талан свого Ліві, коло якого треба піклубатись зі збо-сною увагою з огляду на те, що тепер в-гриває пєскалята та з огляду на його сьпі-ву! Чяж мігби він дозволити обижувати вуха чутливых турнавок бульгарними ме-льдоями забляків! Чяж мігби він через ошибку — якої можна сподїватись по мо-їй недосвїдній рупі — виставити ніжний жолудок волового очка на підкові і старі пантофлі, що полишило ся зі сїданя ка-зуарів і струсів? Ні, тисячу разів ні! Ня-кого понятя про птиці? Тому був я негїд-ний ними занятий і коло них ходити!

Так говорив Орніс.

А я питаю в друге: „Чому так богато людий тримає діти?“

І колі я відтам обчисляю, що число дїтгай на землі доходить майже до шість соток мільонів...
І що діти „тримає“ триста до чотирь-ста мільонів людий, які в більшости не мають някого понятя про... птиці...
Ах, тоді мущу отворити своє вікно, щоби не попасти в настрої, подібний може до настрою волового очка по невідповід-ням сїданю!

Переклав М. Варань.

Польський с-ліст про ук-сьько-польсь-носини в Га-ні.

Соціалдемократи сод до австрійсьте-ліменту, др. Герма-манд, оголосив пед-„Фольксдатунг“ ст-